

Угаљ преко плана у
првом полугодишту

■ Поводом обележавања Видовдана, крсне славе Жандармерије и дана Лазаревца, одржан је тактичко-технички збор и дружење са припадницима МУП-а Републике Србије у Лазаревцу

Садржај

актуелно

04 Разговор са Миланом Мишковићем,
директором за производњу угља РБ „Колубара“
Угаљ преко плана у првом полугодишту

08 Педесет нових радника
у Рударском басену „Колубара“
ЕПС ојачан младим стучњацима

09 У посети
Организационој целини „Пројект“
У пуном замаху

11 Вулканизерска радионица Поља „Д“
**Није тешко
кад навикнеш**

16 Бициклическа авантура
тројице Колубараца
По Балкану на два точка

17 Мирјана Дамњановић, управник пекаре
у „Колубара-Угоститељству“
Распевана пекарка

локални мозаик

18 Обележен Видовдан, Дан Лазаревац
**Додељене награде
најуспешнијима**

21 Одржане 14. радничке
спортске игре угљара
Дружење на првом месту

временпл

22 Седам деценија рада
Библиотеке „Димитрије Туцовић“
Храм књиге

Наставак улагања у рударске пројекте

Почео транспорт одлагача у „ТЕ-КО Костолац“

12

Летњи дан са рударима Поља „Д“

Први - и на почетку и на крају

14

Ремонт у погонима
Опемењивање угља „Прераде“

Све „пршти“ од заваривања

импресум

ЕНЕРГИЈА
КОЛУБАРА

ИЗДАВАЧ: ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ.
ЧАСОПИС ИЗЛАЗИ МЕСЕЧНО

В. Д. ДИРЕКТОРА: Милорад Грчић, ДИРЕКТОР СЕКТОРА ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: Звездана Јовановић Поповић, РУКОВОДИЛАЦ ОДЕЉЕЊА ЗА ИНФОРМИСАЊЕ И ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Наталија Живковић, ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК: Милош Павловић, ФОТО-РЕПОРТЕРИ: Александар Рашин и Милан Цвијетић, АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: Карађорђева 37, 11550 Лазаревац, ТЕЛЕФОНИ: 011 785 5086, 785 5089, Е-МАИЛ: redakcija@rbkolubara.rs, WEB SITE: www.rbkolubara.rs, НАСЛОВНА СТРАНА: Александар Рашин, ЛОГОТИП: Милош Павловић, ШТАМПА: ЈП „Службени гласник“ Београд, ТИРАЖ: 3.500, ПРВИ БРОЈ ЛИСТА РУДАРСКОГ БАСЕНА „КОЛУБАРА“, ПОД НАЗИВОМ „КОЛУБАРА“, ИЗАШАО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ 24. СЕПТЕМБРА 1960. ГОДИНЕ, ОД 15. НОВЕМБРА 2017. НОСИ НАЗИВ „ЕПС ЕНЕРГИЈА КОЛУБАРА“

Угаљ преко плана у првом полугодишћу

Захваљујући преданости и пожртвованом раду запослених на колубарским коповима током првих шест месеци текуће године произведено за 6,6 одсто више угља него у истом периоду претходне године и пет одсто изнад плана за прву половину ове године

Од почетка године на површинским коповима Рударског басена „Колубара“ остварени су веома добри производни резултати. Током првих шест месеци, на сва четири активна површинска копа „Колубаре“ произведено је 13,98 милиона тона угља, што је пет одсто више од планом предвиђених количина. У односу на исти период прошле године, то је око 866.000 тона више угља или за 6,6 одсто.

Према речима Милана Мишковића, директора за производњу угља РБ „Колубара“, за стабилну производњу и добре резултате су пре свега заслужни запослени. Радници „Колубаре“ изузетном преданошћу и пожртвованим радом, протканим великим знањем и искуством, упркос нимало лаким условима за рад, испуњавају све задатке и обезбеђују потребне количине угља за сигурну производњу електричне енергије у термокапацитетима.

– Поред запослених, који су, свакако, најважнија карика и највећа вредност „Колубаре“, за сигуран рад производних система и механизације изузетно је важно добро, редовно и квалитетно одржавање – рекао је Мишковић.

Све активности производног дела усмерене су ка континуираној и стабилној производњи угља током читаве године, али пре свега у зимском периоду. Посебно је битна благовремена и добра припрема за зиму, када је угаљ најпотребнији, а услови за рад на отвореном додатно отежани услед временских прилика.

Годишњи инвестициони ремонти на угљеним системима су, како наводи наш саговорник, до сада завршени, у складу

■ Милан Мишковић

са планираним роковима на свим угљеним системима у оквиру „Колубаре“, сем на угљеном БТС систему ПК Поље „Д“.

Производна опрема је престала са радом и ремонт БТС система је почео 10. јула, а трајаће 21 дан. Док су ремонтоване угљене линије тамнавских копова, завршен је и ремонт Дробилане. Успешно су извршени ремонти свих погона „Прераде“, сем Треће фазе Суве сепарације, који је сада у току.

Мишковић наводи да су једнако важни и ремонти система за производњу откривке на свим коповима „Колубаре“, које су предуслов континуитета њиховог рада. Продуктивност БТО система је значајна за процес производње

угља будући да багери који раде на њима отварају угаљ и практично су претходница багерима на угљу. Према унапред утврђеној динамици и плановима, запослени „Метала“ и коповских електро и машинских радионица спроводе годишње инвестиционе оправке система.

У плановима развоја рударства и енергетике Србије, као и у плановима за развој ЕПС-а, водеће српске енергетске компаније у региону, „Колубара“ остаје на позицији лидера у производњи угља као основног енергента за производњу електричне енергије. Према Мишковићевим речима, сходно програмима за одржавање постојећег нивоа производње и повећања продуктивности, раде се планови за одржавање континуитета производног процеса. Планирано је да се настави тренд добрих производних резултата, уз интензивирање припремних активности за отварање нових угљенокопа и проширење постојећих.

Говорећи о инфраструктурним пословима везаним за отварање нових површинских копова, Мишковић истиче да се приводе крају оба актуелна пројекта, о чијој важности најбоље говори податак да су оба проглашена пројектима од значаја за Републику Србију, на основу закључка Владе Србије. То су пројекат измештања државног пута првог реда –

Комуникација – кључ успеха

Поред добре организације и благовременог планирања активности за квалитетан производни процес у „Колубари“ неопходно је функционисање свих делатности рада, од припреме у виду планске и пројектне документације и процеса експропријације. Директор Мишковић истиче да је стална интерна комуникација међу колегама и добра сарадња са представницима локалних самоуправа кључ успеха и уређености система.

Ибарске магистрале и пројекат измештања реке Пештан у првој фази, пута Барошевац–Зеоке–Медошевац и пратеће инфраструктуре.

– Веома неповољни временски услови током пролећа и лета нису ишли наруку извођењу радова на измештању ових инфраструктурних објеката, али доста је урађено. Очекујемо стабилизацију времена, што је услов за убрзавање радова, и планирамо да до краја текуће године приведемо крају ове послове – говори Мишковић.

Пројекат измештања дела Ибарске магистрале је неопходно да се реализује за потребе проширења површинског копа Поља „Г“. Магистрални пут се помера у дужини од око 7,5 километара источно, на подручје ка прузи Београд–Бар. Планирано је да нова траса пута иде уз пругу.

За потребе отварања ПК Поље „Е“, заменског капацитета Поља „Д“, које је пред завршетком експлоатационог века, неопходно је да се измести део корита реке Пештан у дужини од 3,9 километара у првој фази, као и 5,1 километар пута на територијама Барошевца и Зеока.

Са циљем одржавања постојећег и повећања нивоа производње угља у „Колубари“ неопходно је поред отварања копова који су, попут Поља „Е“, заменски капацитети, да се отворе и нови капацитети, као што је коп „Радљево“.

Како објашњава Мишковић, у току су интензивне и обимне активности на припреми

почетка рударских радова на овом копу. Очекује се да од октобра почне откопавање откритке на ПК „Радљево“, а до тада стручне службе ЕПС-а и РБ „Колубара“ очекује велики посао.

Планирано је да за месец дана почне транспорт једног производног система са ПК Поље „Д“ на простор копа „Радљево“. Ово ће бити веома сложен и обиман посао будући да ће роторни багер „глодар 10“ са припадајућим „бандвагеном“ прећи пут дугачак око 24 километра, из Зеока, на нову радну позицију у оквиру експлоатационе зоне новог копа „Радљево“. У току је прикупљање неопходних дозвола и документације које треба да испрате пут багера и његов прелазак преко Ибарске магистрале, индустријске пруге и пруге Београд–Бар.

Такође, неопходна су улагања у повећање заштите животне средине, пре свега кроз ревитализацију и модернизацију рударске

опреме и производних система. Са циљем смањења негативних утицаја рада на животну средину, у ЕПС-у и „Колубари“ се спроводе бројни пројекти. Један од актуелних, чија финализација се ускоро очекује је пројекат „Заштита и унапређење животне средине у колубарском угљеном басену“ у оквиру кога су набављени један комплетан нови БТО систем и један одлагач за међуслојну јаловину, који су по најновијим еколошким и савременим стандардима. Ова опрема ради већ увелико у „Колубари“ и бележи добре резултате. Други део пројекта подразумева увођење система за управљање квалитетом угља на тамнавским коповима, са формирањем нове депоније за хомогенизацију угља по угледу на модел најефикаснијих европских рудника. Када систем почне са радом, из „Колубаре“ ће пут ТЕНТ-а бити увек отпреман угаљ потребног квалитета, што ће донети бројне бенефите, од смањења концентрације сумпора, азота, угљен-диоксида, као и количине пепела и шљаке. Циљ је и што боље планирање откопавања лигнита да би се достигло што ефикасније искоришћење лежишта и употреба природног ресурса.

Код хомогенизације угља потпуно је искључена могућност отпреме лигнита испод задовољавајућег нивоа квалитета. Сагоревањем угља уједначеног квалитета оствариће се финансијске уштеде, с обзиром на то да неће бити потребне додатне количине мазута.

Н.Живковић

Јединствен рударски подухват

Рудари „Колубаре“ су и раније организовали Transporte великих роторних багера, који су били веома сложени. Ипак, овај транспорт који се припрема је јединствен по много чему – никада није била дужа траса транспорта и багер никад до сада није прелазео преко магистрале и пруге. Већ су багери у „Колубари“ путовали преко реке, што ће и овога пута бити случај, али до сада су углавном ишли кроз копове и са копа на коп.

Квалитетним одржавањем до сигурне производње

Током ремонта се не изгуби ниједан киловат-час, пошто агрегати који су у раду преузимају производњу оног који је због ремонта ван погона

■ Мајсторе очекује много посла

Иако је ремонт на ХЕ „Ђердап 2“ требало да почне крајем маја заустављањем агрегата 2, стручњаци су проценили да радове треба одложити, да би се максимално искористио добар доток Дунава и извукло што више електричне енергије. Ово је устаљена пракса на овој електрани која ће временски померити радове, али на крају ће се све урадити како је и планирано.

За ремонтну сезону 2019. предвиђени су радови на првом блоку, односно агрегатима А1 (103 дана) и А2 (117 дана).

Осталих осам агрегата проћи ће редовну негу од по пет радних дана. Овом динамиком сваки агрегат на пет година улази у капитални ремонт, док сваке десете на ред долази и ремонт хидромеханичке опреме брзог предтурбинског затварача. То значи да је ове године на реду да оба агрегата уђу у идентичан ремонт, с тим што ће први ремонт агрегата А2 ући у радове на вађењу и санацији хидромеханичке опреме, односно комплетном вађењу секција брзог

предтурбинског затварача и серво мотора.

Радови на ремонту нису једноставни. Трајање капиталног ремонта агрегата је првенствено условљено трајањем ремонтних радова на БПЗ-у, који трају око 50 дана из разлога чишћења од наноса прага ремонтног затварача (обухвата и ронилачке радове) у трајању од седам до 15 дана. Добро налагање ремонтног затварача се мора обезбедити да би се могао испразнити проточни тракт. После

Увек спремни

Агрегати ХЕ „Ђердап 2“ у периоду од 2013. до 2018. године били су ван погона свега 0,19 одсто времена због непланских застоја, што ову електрану сврстава у сам врх максималне погонске спремности ЕПС-ових производних капацитета. Увидом у врсту и дужину трајања прекида јасно се види да су захваљујући доброј организацији и улошаности екипа квари оtkлањани у најкраћем могућем року.

спуштања ремонтног затварача и пражњења проточног тракта приступа се чишћењу муљног наноса у касетама БПЗ-а. Од осталих радова, ту су и контрола загревања развода, ревизија система хлађења ротора, чишћење и прање полова ротора и штапова статора, отварање лежајева и послови на уљно-водној глави.

Запослене у електрани очекују велики послови. Мајстори електро, машинског и грађевинског извршења, стручњаци Техничке службе, колеге из „Ђердап Услуга“ и радници „Гоше“ уложиће знање и искуство да се ремонти ураде квалитетно и на време како би електрана одржала високу погонску спремност.

М. Дрча

■ Преузимање управљања објектима високог напона

Комплетна мрежа под надзором новосадских диспечера

Дистрибутивни диспечерски центар у Новом Саду у наредних неколико месеци преузеће управљања објектима и мрежом 110 kV и 35 kV на дистрибутивном подручју Нови Сад. Процес ће се одвијати у складу с променама у систему управљања дистрибутивним системом и стратегијом управљања ОДС „ЕПС Дистрибуције“. То значи да диспечерски центар, чија је досадашња надлежност, између осталог, била праћење погонских догађаја и издавање налога за рад у ванредним ситуацијама, постепено преузима управљање објектима

високог напона. Планирано је да се прво преузме управљање објектима 110 kV и 35 kV са подручја огранка Нови Сад, а након тога и управљање

објектима 110 kV са подручја осталих огранка.

Павел Зима, директор Сектора за управљање ДЕЕС

Нови Сад, каже да је у оквиру ДДЦ-а у Новом Саду потребно адекватно припремити простор за оперативни рад два диспечера.

— Реконструкција ентеријера подразумева и евентуално проширење видео-зида, као и рачунарску радну станицу за другог диспечера. Потребно је да диспечерски центар располаже квалитетном рачунарском опремом: радио-системом, фиксном и мобилном телефонијом, односно говорном комуникацијом која мора беспрекорно функционисати у свим условима — тврди Зима.

М. Јојић

Почео транспорт одлагача у „ТЕ-КО Костолац“

То је још један корак ка завршетку припрема за почетак рада новог блока „Костолац БЗ“, најважнијег енергетског пројекта у Србији деценијама уназад

Са монтажног плаца површинског копа „Дрмно“ 19. јуна почео је транспорт одлагача, капацитета 8.500 кубика на сат, на радну позицију на копу. На основу извештаја комисије за технички преглед и пријем опреме, којим је дата сагласност о спремности одлагача за транспорт, званичан налог да почне тај посао дао је Милорад Грчић, в. д. директора ЈП „Електропривреда Србије“.

Министар рударства и енергетике Александар Антић рекао је да је реч о значајном сегменту у реализацији планова и кључних пројеката у „Електропривреди Србије“ у тренутку када се успешно приводи крају прва фаза пројекта у Костолцу. Нови БТО систем део је друге фазе модернизације ТЕ „Костолац Б“, а пројекат у

Костолцу реализује се на основу међудржавног споразума Србије и Кине.

Антић је навео да је укупна вредност друге фазе пројекта модернизације ТЕ „Костолац Б“, који подразумева изградњу новог блока и повећање производње на копу „Дрмно“, 715,6 милиона долара. Циљ пројекта је повећање капацитета ПК „Дрмно“ са девет на 12 милиона тона угља годишње, а укупна вредност уговора за изградњу шестог БТО система износи 97,6 милиона долара.

Он је додао да је обављен добар посао, као и да је веома важно да су учествовале и српске компаније које тако стичу потребна знања и искуства за учешће у великим пројектима.

Министар рударства и енергетике је рекао да ЕПС има снажну подршку Владе Србије и председника Вучића да настави са озбиљним инвестицијама. Он је рекао да ЕПС и ове године постиже значајне резултате и да је производња угља за 900.000 тона већа него прошле године, што је повећање од 5,1 одсто.

В. д. директора ЕПС-а Милорад Грчић рекао је да је то велики дан за ЕПС, посебно за рударски сектор.

– Сведоци смо да се последњих неколико година, посебно у последњих пет година, знатно интензивније улаже у рударски сектор – рекао је Грчић – Гради се нови блок БЗ у Костолцу и надам се да ће из дана у дан градња ићи све

боље. Нови систем омогућиће повећање производње угља са девет на 12 милиона тона годишње у „Костолцу“, а у „Колубари“ планирамо да набавимо два комплетно нова система. Почетак транспорта одлагача, укупне дужине 135 метара и тежине око 1.500 тона, још један је корак ка завршетку припрема за почетак рада новог блока „Костолац БЗ“, најважнијег енергетског пројекта у Србији деценијама уназад – каже Грчић.

Он је додао да је одлагач чији је транспорт почео модеран и да се уклапа у циљ да се набавља најмодернија и најбоља опрема која ће остати будућим генерацијама. Уговорена вредност одлагача износи 18,9 милиона долара.

Кинеска компанија ЦМЕЦ (China Machinery Engineering Corporation) носилац је пројекта, а испоручилац опреме за одлагач је „ФЛ Шмит“ (FL Smidth, бивши „Сандвик“). Машинску монтажу одлагача урадила је фирма „Феромонт инжењеринг“ из Београда, а електромонтажу фирма „Микроконтрол“.

Р. Е.

Сарадња

Директор огранка компаније ЦМЕЦ (China Machinery Engineering Corporation) Србија Рен Кајлонг рекао је да је почетак транспорта још један напредак на пројекту и захвалио на подршци како ЕПС тако и ресорном министарству. Представник фирме „ФЛ Шмит“, која је подизвођач радова, Ивица Карачић рекао је да ће одлагач са багером и транспортним системима омогућити дугорочну, сигурну и модерну производњу угља за потребе ТЕ.

– Компанија је на овом одлагачу начинила низ корака у унификацији и стандардним решењима за опрему на површинским коповима. Верујем да ће се ова успешна сарадња наставити и у будућности – истакао је Карачић.

ЕПС ојачан младим стручњацима

Инжењери рударства, машинства и електротехнике, економисти и правници су распоређени на поља „Ц“, „Д“, „Г“, „Тамнава-Западно поље“, у погон „Помоћне механизације“ и стручне службе

■ Бојана Токалић

■ Божидар Ђуровић

Педесет младих стручњака изабраних на конкурс за запошљавање ЈП ЕПС званично је, средином јуна, почело да ради у Огранку РБ „Колубара“. Новозапослене инжењере рударства, машинства и електротехнике, економисте и правнике у име Милорада Грчића, в. д. директора ЈП ЕПС, поздравио је Срђан Алимпијевић, директор „Површинских копова“ у РБ „Колубара“.

— Ово је за вас велики дан, а велики дан је и за ЕПС и „Колубару“, јер после дужег времена подмлађујемо колектив високообразованим младим људима, који су током студирања остварили запажене резултате. Захваљујући директору, ЕПС као водећа компанија српске привреде је оснажена младим стручњацима. Ви сте изабрани као најбољи међу великим бројем кандидата и то што сте постали део најјачег српског колектива требало би да вам буде подстрек да будете све бољи и да константно учите и напредујете у послу — рекао је Алимпијевић на пријему запослених у Управној згради ОЦ „Површински копови“ у Барошевцу.

Првог радног дана нови запослени прошли су обуку за безбедност и здравље на

раду и заштиту од пожара. Добили су заштитну опрему и информације о основним делатностима компаније, начину функционисања производног процеса, као и податке о радним местима на којима ће радити. Педесет нових радника распоређено је на поља „Ц“, „Д“, „Г“, „Тамнава-Западно поље“, у погон „Помоћне механизације“ и стручне службе.

Новим радницима обратио се и Жикица Ђорђевић, председник Синдиката „Површинских копова“, истакавши значај пријема младих радника на копове пре свега због сталне потребе за

новим запосленима у директној производњи. Према Ђорђевићевим речима, у ЕПС-у и „Колубари“ представници послодавца и синдиката имају веома добру сарадњу и заједничким снагама се труде да обезбеде нова радна места, упосле младе и школоване људе, а са друге стране освеже колектив новим радницима, који ће у будућности бити носилац производног процеса „Колубаре“.

Лазаревчанка Бојана Токалић знање са Рударско-геолошког факултета користиће на Пољу „Ц“ и припадаће рударском сектору у Барошевцу. Са ентузијазмом и узбуђењем говори о свом првом,

Учење од старијих

Због специфичности послова у директној производњи, неопходно је време да нови запослени у пракси примене теоретска знања која су стицали у школи. Од пресудног значаја су знање и информације које добијају од старијих колега који су годинама на коповима и познају срж производног процеса, потенцијалне проблеме и најбоље начине за решавање.

дугоишчекиваном послу, животной шанси која јој се указала.

— Јако сам задовољна и срећна, ово је остварење мог циља, веома ми је битно да се у струци докажем, да потврдим и надоградим знање у пракси. Осећам велику одговорност за указано поверење, и то ће ми бити највећи мотив да дам све од себе на радном месту — истиче Бојана, не кријући огромну радост због свог првог посла.

Њен колега Божидар Ђуровић такође је рударски инжењер, који је дипломирао на смеру Површинска експлоатација са високим просеком оцена. После осам година тражења посла у струци тешко му је да поверује да је на ЕПС-овом конкурс добио могућност да знање и уложени труд покаже. Истичући само позитивне утиске, будући рударски инжењер у оперативи на Пољу „Д“ у Медошевцу једва чека да се упозна са погоном, са својим колегама и специфичностима посла на копу. Како истиче Ђуровић, међу колегама га очекују и његови пријатељи који већ раде у „Колубари“, што представља олакшавајућу околност за његов почетак. Захвалан је на томе што је добио животну прилику и како наводи, трудиће се да је искористи на најбољи начин, оправда поверење и постане добар радник и стручњак.

М. Павловић

■ Са свечаног пријема у Барошевцу

У пуном замаху

Од актуелних послова за „Колубару“ најважнији пројекти за површинске копове Поље „Е“ и „Радљево-Север“

Колубариним пројектантима свакодневно стижу нови захтеви за израду инвестиционо-техничке документације. Стручњаци ОЦ „Пројект“ већ 49 година израђују техничку документацију за РБ „Колубару“ и друге делове ЕПС-а из области геологије, рударства, архитектуре, грађевинарства, електротехнике, машинства, економије и заштите животне средине. Највећи и најважнији пројекти су везани за површинске копове Поље „Е“ и „Радљево-Север“.

Од водећих послова, за источни део басена завршен је Главни рударски пројекат ПК Поља „Е“, у коме су обрађена техничка решења експлоатације откривке и угља за цео век рада овог копа, до 2049. године. Површински коп Поље „Е“ је пројектован за производњу од 12 милиона тона годишње, при чему су експлоатационе резерве око 300 милиона тона угља.

— За Поље „Е“ урађена је и Студија изводљивости, а уз Главни рударски пројекат завршена је и Студија о процени утицаја на животну средину, као и јавни увид, презентација и расправа у Градској општини Лазаревац. Што се тиче западног дела басена, наши пројектанти су завршили Упрошћени рударски пројекат за отварање површинског копа „Радљево-Север“, који ће почети са откопавањем откривке од октобра. Такође, за „Тамнава-Западно поље“ израдили смо Допунски рударски пројекат, у коме су дата детаљна техничка решења за период од пет година откопавања. У једном делу овог пројекта обрађена је динамика напредовања рударских радова до краја радног века овог површинског копа. Тренутно је у нашој организационој целини покренуто око 150 пројеката на којима су ангажоване све наше службе — наводи директор „Пројекта“ Ивана Милинковић, додајући да је сва документација која се израђује у складу са стратегијом ЕПС-а и дугорочним програмом развоја басена.

Такође се израђују пројекти инфраструктурних и јавних објеката намењених пресељењу становништва, које се јавља као последица експропријације. Са свим другим деловима „Колубаре“ стручњаци „Пројекта“ су у тесној сарадњи, јер је то једини начин да инвеститор има на располагању квалитетну документацију.

■ Пројектанти „Колубаре“ раде на великим пословима

— За отварање површинског копа „Радљево-Север“ пројектујемо неколико објеката: диспечерски центар, ватрогасни дом, управну зграду, котларницу, пут кроз коридор извозних транспортера уз који се постављају измештена четири цевовода, саобраћајну обилазницу око копа, мостове... Трајање израде пројеката зависи од статуса приоритетности посла, неки су спремни за штампу за месец дана, док се нека документација ради и до две године у зависности од дужине чекања екстерних инпута инвеститора после којих ми приступамо пројектовању — објашњава Ивана.

Технички директор „Пројекта“ Босиљка Китановић, говорећи о обиму посла који има ова организациона целина, истиче да је у оптицају од 80 до 150 захтева за израду техничке документације. Сва документација је за пројектанте подједнако исте важности, међутим, делегирани приоритети од стране површинских копова имају посебан статус. То су извођачки пројекти на основу којих се реализују планиране инвестиције.

— Један од актуелних послова је и израда Елабората о транспорту роторног багера „глодара 10“ и припадајућег „бандвагена“. Транспорт наведене опреме, тј. отварање копа „Радљево“ утицаће на даљи развој колубарског басена и од посебног је значаја за Републику Србију. С обзиром на то да је дужина транспорта око 24 километра и да се основна опрема, дакле роторни багер и „бандваген“, транспортују кроз три

потцелине, за безбедан транспорт опреме неопходно је испунити техничке захтеве које је прописао произвођач наведене опреме, као и све услове које су дефинисали привредни субјекти, чији се објекти налазе на планираној траси транспорта. Из тог разлога неопходно је израдити трасу тако да не постоји ризик по основну опрему — истиче Китановић, наводећи да „Колубарини“ пројектанти, поред послова за „Колубару“, техничку документацију раде и за костолачки Површински коп „Дрмно“, као и пројекте за ХЕ „Ђердап“ и ТЕ „Никола Тесла“.

М. Павловић

У сусрет јубилеју

„Колубарина“ пројектантска организација основана је 1. јануара 1970. године на основу одлуке Радничког савета РЕИК „Колубара“ са задатком израде неопходне инвестиционо-техничке документације за потребе Комбината. Почетком наредне године обележиће јубилеј, 50 година од оснивања.

Готово пола века, увек на неколико корака испред рудара, пројектанти израђују студије, елаборате, идејна решења, инвестиционе програме, рударске пројекте и подлоге за планове развоја. Подужа референтна листа пројеката и вишегодишње искуство и успеси говоре о значају „Пројекта“ за развој Рударског басена, али и утицају на развој локалне заједнице.

Варљиво време тешко за рударе

После успешно завршених
ремонта угљених
система, у првој недељи
августа предвиђен почетак
годишњих инвестиционих
оправки система за
производњу откритке

Средином године се свде, поред производних, и резултати свих активности које се предузимају да се површински коп што боље припреми за предстојећу зимску сезону. Како су током јесењег и зимског периода на површинским коповима сви окренути производњи и повећаној потреби за угљем, пролећни и летњи месеци су период за ремонте и ревитализацију машина, багера и осталих делова производног процеса.

Како истиче Горан Томић, директор „Тамнава-Западног поља“, добро одржавање и квалитетно испланиране и завршене инвестиционе оправке су предуслов континуиране производње угља на планираном нивоу. Ремонти производних линија тамнавских копова су завршени у претходном периоду и веома су значајни за стабилност и квалитет рада производне опреме у периоду до наредног ремонта.

Овогодишње пролеће само је малим делом било погодно за обављање послова у нормалним временским условима. Од последње седмице априла, током целог маја и великог дела јуна, клима није била на страни рудара.

– Овакви временски услови много су нас успорили, јер рад у блату од човека и машине захтева много више времена и напора. Сви послови трају дуже него иначе: померања трака, ремонт багера на угљеним системима, машински послови. Померања трачних транспортера, која обично обављамо лагано, за један дан, сада су трајала по два, па чак и три дана. Велики прилив воде са етажа због обилних падавина и блато у копу нам у кратком временском року направе такав проблем да губимо много додатне енергије, много нашег и рада помоћне механизације да бисмо успели да одржимо текуће стање. А ово је период када се површински копови по правилу доводе у ред, сређују, постављају онако како треба да бисмо спремни дочекали зиму – рекао је Томић.

Нагласио је да се нико од запослених не предаје, сви дају свој максимум. Зато резултати не изостају. Плод су одличног рада и пожртвованости радника, као и добре организације и поделе посла.

Производња „Западног поља“ је у оквиру планиране, с тим да, кад год се догоде бујичне падавине, нису у могућности да у потпуности испуне дневни план. Срећом, током осталих дана, када нема бујичних киша, производња је јако добра, па се надокнађују разлике које настају у данима са тешким условима.

Надају се да летњи период неће бити као пролеће за нама, односно да ће бити мање кише, што ће им омогућити да адекватно припреме коп за најважнији део године.

Било је планирано да темељни годишњи ремонт система за производњу откритке почну средином јула, али се већ сада зна да ће доћи до ревидирања термина и да ће се овом озбиљном задатку приступити највероватније током прве седмице августа. Први јаловински систем је на врху списка за улазак у планирану годишњу инвестициону оправку, али пре него што стане неопходно је да открије довољне количине угља за рад багера на угљу.

Захваљујући напорима које сви заједно улажу за одржавање услова за рад копа, Томић је истакао да ће предвиђени биланс у производњи бити испуњен.

М. Димитријевић

Искуство – решење за све

Кишовито време са јаким гљусковима и великом количином атмосферске воде у кратком временском периоду условило је тешке, а понекад и скоро немогуће услове за обављање свих предвиђених активности на копу. Како објашњава Томић, блато и вода не само да су успорили радове већ су у данима када је било највише падавина јаког интензитета многи послови на копу били попут „немогуће мисије“, које су запослени, захваљујући великом знању и искуству, успели да реше.

Није тешко кад навикнеш

Код њих нема „не могу“,
познати су као група
која све може, јер код
њих важи принцип „ред,
рад и дисциплина“

Чињеница да мајстори за одржавање трака на Пољу „Д“ раде свој посао без одмора и свакодневно, јер је сваки тренутак важан да систем има што краће застоје, овом занимању даје епитет једног од најтежих.

„Ред, рад и дисциплина“ је принцип карактерних и вредних људи, а тако је и код вулканизера на копу. Код њих нема „не могу“, јер они све могу и морају, а при том им ништа није тешко. Навикли су, кажу, на све околности.

Миливоје Некић, руководиоца вулканизерске радионице Поља „Д“, радо нам описује своју радну групу и детаље тог занимања.

– На „Колубариним“ коповима постоје две врсте трака – платнене и оне са челичном сајлом. На багерима су углавном платнене, а на трачним транспортерима и једне и друге. Најједноставнији опис вулканизерског посла је рећи да их ми спајамо. Ипак, спој је само финални део, коме претходи читав низ мајсторских захвата – сечење, извлачење, шлингање и разне друге манипулације са гумом независно од израде самог састава. Наша одговорност је и извлачење старе, као и комплетна уградња нове траке – каже Некић и додаје да реконструкције система много чешће захтевају скраћење, продужење и пребацивање већ постојеће траке на нову позицију, него уградњу нове.

За складиштење опреме на терену користе се специјалне „вулканизерске“ кућице. У њима су, поред „пегли“ (алуминијумске грејне плоче), смештене и лаке алуминијумске, као и хидрауличне греде које дају притисак, пумпе, црева, неопходна електрика, конструкције за цираду за екстремне услове и још доста

сличних алата неопходних за поправљање и мењање трака. Један од основних алата за рад су вретенасте бруснице без којих овај посао не би могао бити завршен.

– Тренутно имамо 10 функционалних кућица за траку. Нису све комплетирани, па смо принуђени да опрему свакодневно селимо у складу са потребама. И саме кућице се булдожером селе по копу, који је разуђен, па се доста хабају – објашњава Некић, наглашавајући да на терену има око 20 вулканизера, а дневно се просечно ураде по два споја.

Мајстори за гуму већ су припремили место за вулканизацију на транспортеру багера „Г10“ на II БТО систему, иако је напољу било изузетно вруће. Тог јулског дана, када смо их посетили, поставили су плато и сву опрему, а прављење споја било је већ увелико у току. Потпомогнути пешкирима у борби са врућином, на сунцу су секли гуму, одвајали сајле... Прштале су варнице од бруснице, чуо се звук крчкања скалпела – једног од основног „оружја“ ових вредних људи. Дневно, на један спој утроши се 50 равних и 10 профилисаних ножића за скалпел, ако се ради састав са челичним гумама.

Без обзира на нимало лаке услове, били су весели. Једном од радника био је рођендан, па су колеге збијале шале на његов рачун.

– Јави се жени кад те зове, немој после да пита где си – чуло се са стране док смо разговарали са шефом радионице.

Новинарско искуство показало нам је да где год одемо да причамо са радницима, увек су расположени за необавезну причу, али не и за давање интервјуа. Тако се један од мајстора, окарактерисан као најбољи вулканизер, бунио што му је додељивањем те титуле, следио и разговор за новине.

Бришући зној са чела, скромно је прокоментарисао да он тај назив не заслужује и да су сви једнако добри. У питању је Велибор Стевановић из Сибнице, који ради већ осам година и каже да је овај посао као и сваки други – навикне се човек брзо, једино што мало смета је врућина, али ни то за њега не представља велики проблем.

Док су двојица радника скалпелима раслојавала траку, помоћни радник је сајлом вукао тај горњи, оштећени слој. Рекло би се да тај покрет подсећа на неке справе у теретани. Констатовали су да су у доброј форми и да немају проблем са одржавањем физичке кондиције, али ни умне. Како је истакао пословођа Александар Јовић, то није само рутински посао, захтева пуну пажњу и вулканизер на копу не може да буде било ко.

Неопходна је концентрација јер увек има неких нових момената на траци и на саставу које треба регенерисати на прави начин како би спој био што квалитетније урађен и како би откривка и угаљ без проблема путовали по површинским коповима.

М. Пауновић

■ Вулканизери током израде споја

Годишње и до 700 спојева

Вулканизери кажу да се без обзира на пратеће обавезе, њихов рад на крају дана ипак мери бројем урађених спојева. Током једне године ова екипа заврши у просеку и до 700 спојева.

Трака у последње време све ређе „излази са копа“, па готово да нема посла у радионици.

Место за рад је под отвореним небом. Сваки дан почињу припремом радне локације, која се може описати и као радилиште.

Први – и на поч

Запослени Првог А БТО система једногласни у оцени да рудари воле лето ма какво да је, само да није зима. А разлог? Боље цокуле него чизме за које нам тврде да су их изули тек почетком овог месеца

■ Благоје Обрадовић

мора и даље да има форму копа. Суштина је да се постигне стабилност завршне косине која, да би била безбедна, мора да има одређену конфигурацију, нагиб и удаљеност између етажа – рекао је Мијановић.

■ Формирање завршне контуре

Како наглашава наш саговорник, запослени на овом производном систему у завршници први формирају контуру, а потом сваки систем испод њих завршава до своје контуре етаже, при чему је удаљеност између

етажа 20 метара. Објашњава да је много веће растојање између етажа у радном веку копа, него у завршној косини.

У масовном превозу, који нас у добро расхлађеној кабини вози до позиције система, сазнајемо да је процедура рада копа у летњим условима редовна и устаљена. Старешина смене или главни пословођа посебним уређајем на прописаним местима мере температуру (метар изнад земље, у хладу) и уколико се покаже да је изнад 38 степени, зауставља се рад система.

У претходном периоду је, како истичу запослени, доста учињено да се олакшају услови рада и сваки пословођа редовно обилази своје људе.

Из хладне каине ступамо, ето изненађења, право у блато. Иако најчешће системи за производњу откривке личе на пустиње, овај ипак није такав. Усред пакленог дана сачекало нас је блато. Према речима запослених на овом систему, није за чуђење, будући да су на овој позицији рада рударским радовима наишли на извориште, које малим слаповима, дивном златнобакарном бојом, ствара надреалну слику услед јаловинске пустоши. Запослени који се подуже боре са овом истом водом сигурно не деле наше мишљење.

Рударски пословођа Првог А БТО система Драган Илић наглашава да се „глодар 3“, водећи багер овог система, налази у независном положају пошто су услови у којима багер тренутно ради веома специфични. Мешају се три врсте материјала које откопава: родница, шодер и песковита глина. И као шлаг на торти, ту је и вода, и то у неограниченим количинама.

■ Нереалне боје минералне воде на копу

Трач злата вредан

Крајем јуна, широм колубарског атара и интернет неба, пронео се трач да је Први А БТО систем, односно „тројка“, ископала ћуп са златом.

Гласина је подразумевала и факте који су је поткрепљивали. Најпре, легенду. Била једном једна баба која је пред Турцима закопала ћуп са златом. Потом и „чињеницу“ – били инспектори полиције, утврдили и однели ћуп на процену.

А ми вам, као професионалне „аброноше“ нудимо истину. Веома необична бакарнозлатна боја, настала од деловања минералне воде на месту где копа „тројка“, инспирисала је једног радника да се нашали и у фото-шопу на колубарску јаловину налепи дукате.

Да би шала била још ефектнија, цео систем је подржао причу о нађеном ћупу. Интересовање јавности је било велико, вероватно би и са лопатама похрлили да није било јасно да против багера немају шансе.

етку и на крају

– Стицајем околности овде се мешају површинске, тј. атмосферске и подземне воде, јер се налазимо у зони некадашњег Вреочног потока где је њихов природни слив – објашњава Илић уз коментар да је ова вода специфична.

Минерална је и садржи велики проценат гвожђа и сумпора, па се при конзумирању осећа блага рескост и природна киселост. На копу се служе том водом када год ситуација дозволи, за прање машина и чишћење неких делова.

Док је причао, наш саговорник ниједног тренутка није скинуо поглед са посла који се пред нама одвијао. Наиме, „тројка“, дама која је ове године ушла у шесту деценију, у журби је „изула папучу“ па је са великим мукама поново „назувају“.

■ Багером праве хлад

– Обимни и напорни послови се никада не заказују у најтоплијем делу дана, обављају се или рано ујутро или после подне када температура падне. Ако су у питању интервенције и послови који су хитни током летњег периода, а у току дана када су температуре највише, пронађемо увек адекватно решење.

На пример, ако се чисти кружно, окренемо багер, па направимо сами себи хладовину. Сналазимо се на разне начине, па, рецимо, у недостатку довољног броја запослених за чишћење багера користимо цистерне са техничком водом, што се показало ефективно – истиче Илић.

На нашу констатацију да је систем видно подмлађен, каже да јесте, што је са једне стране за похвалу, али са друге стране, налазе се у раскораку насталим одласком у пензију искусних мајстора, па не могу да стигну да обуче млађе. Колегијалност ту долази до изражаја, што ће рећи, сви раде све.

Саша Жарковић, машински инжењер система, наглашава да веома велике врућине утичу на све, нарочито на браваре који су по природи посла нон-стоп изложени сунцу.

– Није једноставно, у тешким условима раде људи. Ипак, заједничким напорима се сналазимо да би завршавали све текуће послове – каже Жарковић.

Чупко воли само цевоплагач

Копови често представљају „кућу“ и залуталим псима. И они понекад имају своје „бубице“, па преферирају одређене системе или одређене машине.

Тако један пас, звани Чупко, који живи на Првом А БТО систему, искључиво воли цевополагач, чији рад помно прати. И једино спава и хлад тражи испод ове машине.

■ „Колубарски ђуп са златом“

Јовица Фићовић, ВК електричар на багеру „глодар 3“, и Бојан Јаковљевић, електроинжењер Првог А БТО система, једногласни су у оцени да су услови рада тешки, али посао мора да се уради.

Највећи проблем је недостатак радника, нарочито сада када је сезона годишњих одмора, па је потребан прави чаробњачки дар да сви буду задовољни и да се послови несметано одвијају.

Од врућине која расте, али коју емитује и сам багер, склањамо се у веома уредну и пријатно расхлађену кабину багеристе Благоја Обрадовића, који је пре осам месеци са места тракисте прешао за ручице најстаријег багера Поља „Д“.

– За мене је ово најбољи багер на копу. На њему радим већ десет година и навикао сам се на њега. Познајем добро све ђуди „тројке“ и не бих је мењао ни за модернији багер. Искрено, на првом месту због тога што на овом багеру кабина раздвојена од стреле, па не тресе много већ љуљуска, и удобна је. У принципу, радити овај посао није тешко, модернизација нам није неопходна, јер камере могу да се задрљају, а људско око што види, то је то – истиче млади багериста уз уверавање да су рудари „Колубаре“ навикнути на све услове које им посао доноси.

– Лето је нама олакшање, људи су расположенији, ово је некако природније годишње доба за нас на јаловинским системима и уопште у површинској експлоатацији. Када је сунчано, има и мање проблема, док су зими, када је хладно и више је блата, много тежи услови. Свима нам више прија топлије време, а ја бих дао и десет зима за једно лето – јасан је Обрадовић.

Док се поздрављамо, још једном нам нагласише да сви рудари воле лето ма какво да је, само да није зима. А разлог? Кажу да су боље цокуле него чизме, за које нам тврде да су их изули тек почетком овог месеца.

Д. Весковић

■ „Назување даме“

Све „пршти“ од заваривања

Обиман и сложен посао добро испланиран пре почетка ремонта. Завршени бројни радови са циљем повећања погонске спремности и поузданости рада погона у наредном периоду

Редовне годишње инвестиционе исправке у „Прерадиним“ погонима Сушара, Мокра сепарације и Топлана трајале су од 8. до 30. јуна. Наша екипа посетила је ове погоне средином јуна док је ремонт био у току и том приликом смо о најважнијим пословима разговарали са надлежнима.

По речима техничког директора погона Оплеменења Санина Мехмедагића, пре почетка радова је до детаља испланиран сваки део овог обимног посла, који је окупио мајсторе различитих профила.

– Циљ је квалитетан преглед и дефектажа погона, ради подизања погонске спремности и поузданости рада у наредном периоду. У овом тренутку остварујемо планирану динамику ремонта и успевамо да урадимо све што је задато у оквиру плана – рекао је Мехмедагић.

■ „Освежавање“ погона

Говорећи о најважнијим интервенцијама које се изводе током овогодишњег „освежавања“, наш саговорник напомиње да је погон најпре детаљно прегледан и проверен, као и да је посебна пажња посвећена пословима које је немогуће извести упоредо са процесом производње.

– Један од капиталних послова који се у Топлани тренутно ради је замена цевовода високог притиска, који није мењан од почетка рада овог погона. С обзиром на то да је у питању опрема под притиском високог нивоа опасности, за извођење ових радова задужена је специјализована фирма која је добила посао по уговору. Такође, велики посао који смо започели у овом погону је ремонт котла 1 и котла 2, као и сервисирање заједничке инсталације – наглашава Мехмедагић.

Како истиче наш саговорник, тренутно се у Сушари ради на замени деоница цевовода отпадних вода, санацији каца, сабирних резервоара отпадних вода, ремонту хидраулике, пнеуматике, санацији склизнице

■ Санин Мехмедагић

за угља у бункеру праног угља и многи други послови у оквиру електроодржавања, мерења и регулације и друго.

– Велико спремање ће „освежити“ и Мокру сепарацију тако што ће се радити ремонт свих уређаја, транспортера, сита са ротирајућим ваљцима, дробилица, као и замена транспортних трака и великог броја лежачева. Тренутно се ремонтје један праоник, док ће други, који је на изради у „Металу“, бити замењен током августа. Такође, на Мокрој сепарацији треба да почнемо санацију ослонца транспортера, који улази у објект триаже и дробљења, јер је током прошле године дошло до померања ослонца транспортера, односно зграде на коју је ослонен. Израђен је нови ослонац за транспортер у „Металу“ и у току овог ремонта треба да буде постављен. У погону Жичара се мења један део вучног

ужета, а затим се, после десет година рада, мењају и носећа ужад на пола трасе жичаре – набројао је Мехмедагић најважније послове у погонима Оплеменења.

Као и сваке године, највећи обим посла током сезоне инвестиционих оправки искључиво је на плећима запослених у Одржавању. Због повећаног обима активности, али и недостатка радника одређених, специфичних профила (вулканизера, бравара и заваривача) – ангажовани су и радници ЈП Површински копови „Косово-Обилић“, као и десетак радника погона „Монтажа“.

О великом годишњем спремању погона, пословима и препрекама са којима се сусрећу у раду, посебно током ремонтних месеци, разговарали смо са управником Одржавања Зораном Вујаклијом.

– Овај део „Прераде“ обухвата одржавање погона Сушаре, Мокре сепарације, Топлане, одржавање инсталације водовода и грејања, као и израду резервних делова за уређаје и опрему. У оквиру одржавања свих погона постоји машинско, електро, као и одржавање електронике, мерења и регулације – објашњава Вујаклија.

Како истиче наш саговорник, послови на којима се тренутно ради су обимни и компликовани, али ће се, уверен је, завршити према плану.

■ Ремонт цевовода отпадних вода

Реконструкција аутоклава

Поред стандардног ремонта у погону Сушара, планирани су послови који се односе на реконструкцију свих 16 аутоклава и ускоро се очекује почетак радова. Припремљене су две аутоклаве које су наменски ван рада. Планирано је да се реконструишу по две сукцесивно, а овај посао ће трајати две године. Реч је капиталном послу током кога се мења скоро три четвртине посуде под притиском и који се до сада није радио.

■ Монтажа сигурносних вентила у Топлани

– Оно што додатно компликује организацију посла је недовољан број стручне радне снаге, поготово заваривача. Такође, забрињава и чињеница да је старосна структура радника веома висока. Због прекида у пријему кадра јавља се проблем ко ће сутра те младе људе да обучи послу, када искусни радници оду у заслужену пензију – наглашава Вујаклија.

■ Пуне руке посла

Да за време ремонта имају пуне руке посла уверили смо се и сами, када смо посетили раднике у погонима Нове сушаре и Топлане.

На такозваној нула коти, у полумрачном делу хале, Саша Лукић, предрадник, Жељко Николасевић, аутогенац, Зоран Живановић и Вељко Цветковић, бравари, ремонтовали су цевовод отпадне воде. Треперава светлост од апарата за заваривање као да никоме од њих не смета.

– Замена свих цеви које су се временом истрошиле тежак је и одговоран задатак. Наша екипа за време ремонта ради све браварске и заваривачке послове. Све што је дотрајало

мора да се промени – од пумпи, цевовода, вентила, разводника и свих оних послова који не могу да се раде у току процеса производње, већ искључиво за време ремонта. Ипак, најважније је да ћемо, уз добру организацију посла, на време да завршимо ремонт ових

■ Све „пршти“ од заваривања

цеви – уверен је Саша Лукић, који већ 24 године ради ове послове.

И поред напорног рада овде је осмех увек присутан, а искуство и тимски рад најважнији. Све су то уходане екипе које тачно знају шта је чији посао, јер раде ремонте већ годинама.

Заједно са техничким директором и управником Одржавања одлазимо до Топлане, где у котларници затичемо групу радника који су марљиво прионули на своје задатке – поправку и замену оштећених делова машина и опреме.

Како сазнајемо од наших домаћина, тренутно се ради на ремонту оба котла, арматуре на котловима, ремонту млинских постројења, електрофилтера, додавача, транспортера, монтажи сигурносних вентила на турбонапојној и електронапојној пумпи. На котлу 1 у току је замена канала аеросмеше који се састоји из неколико великих сегмената који се монтирају између млинског постројења и горионика котла, а мењају се и склопови за вртложење секундарног ваздуха око горионика, као и сами горионици угљене аеросмеше.

– Овај сложени мајсторски захват изводи око 30 радника. Замена опреме захтева педантност и прецизност, а имајући у виду да је посао изузетно сложен, радници су на висини свог задатка. Квалитетан и уigrан тим, поред искуства, основни је предуслов за добар резултат у овом процесу производње – истиче Слободан Ранковић, главни пословођа Машинског одржавања.

Т. Симић

Успешно завршен ремонт

Ремонтни радови у „Прерадиним“ погонима Сушара, Мокра сепарације и Топлана које су трајали од 8. до 30. јуна завршени су успешно. Како истичу надлежни, послови су урађени квалитетно и у складу са унапред утврђеном динамиком.

По Балкану на два точка

■ Бирчевић, Саватијевић и Радовановић крај Сланог језера у Црној Гори

У колима је човек затворен,
на мотору само пролети.

Ако возите бицикл,
контакт са природом и
људима је знатно јачи

Око 1.800 километара, 24 дана, пет балканских држава, уз Србију, тројица циклотуриста – овако би се у бројевима могла сажети војња током које су Никола Саватијевић, Марко Бирчевић и Владимир Радовановић од 8. маја на бициклима обилазили Бугарску, Северну Македонију, Албанију, Црну Гору и Босну и Херцеговину.

Циклотим је према предвиђеном плану и без већих проблема затворио круг повратком у Лазаревац 1. јуна. Вратили су се са помереним психофизичким границама и новим плановима. Сва тројица су чланови Спортског удружења „Курбла“. Радници су „Колубаре“ и живе у Лазаревцу.

Петој заједничкој циклоавантури Саватијевића и Радовановића, који сваког маја некуда оду, ове године придружио се Бирчевић. Временске прилике им нису ишле на руку. Константно су се смењивали сунце, ветар и киша, која је падала 18 дана. Због честих пљускова правили су непланиране паузе. На рути су прошли и кроз Видин, Ђустендил, Охрид, Елбасан, Драч, Тиват, Никшић, Вишеград и Чачак.

Војња није проистекла из такмичарских побуда, већ из авантуристичког духа и жеље да упознају друге људе и културе. Веза с природом је приоритет. Када их време није приморавало, камповали су и сами спремали

храну. Рано су устајали, а на путу обично били од седам ујутро до седам увече. Током путовања имали су укупно пет дана паузе.

У Бугарској су возили кроз сиромашније регије чији градови депују празно, депресивно и запуштено. Предели Северне Македоније одузимају су им дах. Црна Гора им је одраније позната. Иако је кроз Босну и Херцеговину прошао мали део руте, природа је искочила у први план. Албанија се претворила у највеће изненађење. Питања о разлогу проласка кроз ову земљу показала су се као неоснована. Нису имали ниједну непријатност. Сагласни су да је Албанија оставила најбољи утисак.

Бирчевић и Саватијевић, иначе радници Поља „Д“ и Поља „Б“, поводом пробуђености чула и разлике у доживљају околине објашњавају да је бициклизам најслободнији вид војње.

– Човек је у аутомобилу затворен, на мотору само пролети. Кад се вози бицикл, контакт са природом и људима је знатно јачи – истичу наши саговорници.

Најтежом етапом означили су Стару планину у Бугарској. Успон је био огroman и дуг, а видљивост минимална због кише и магле. Кањон реке Пиве, вероватно најлепшу деоницу, окарактерисали су као „брутално лепо, рајско место“. Као и увек, пратеће појаве оваквих путовања су анегдоте попут

трагања за изгубљеним ранцем у Софији или медведа који на неколико стотина метара од македонско-албанске границе пређе пут.

– Природа улива енергију и доноси мир, вратите се освежени и прочишћени. Тај осећај се задржава и наредних 10-15 дана. После оваквих тура отварају се границе и схватате колико сте, заправо, били учаурени. Када кажете 1.800 километара, то звучи много, али ми смо одмах по повратку могли да возимо још толико. Ухвати се ритам, а тело навикне на тај начин живота – објаснио је Радовановић, иначе радник Спортско-рекреативног центра „Колубара“.

Момци кажу да су три-четири особе за циклотуризам мера, а све преко тога превише. Договорали су се у ходу, група је функционисала као један. Импровизовало се јер се на тако дугом путу не може све планирати. Иако физичка припремљеност није неважна, ментална снага је потребнија. Основно је добро међусобно познавање и компатибилност карактера. Ако тога нема, војња је немогућа.

Пут им је показао да су балкански народи гостољубиви, да је циклотуризам у експанзији, а Балкан примамљив, али неискоришћен. Испоставило се и да је Ибарска магистрала најопаснија за бициклисте. Земље Балкана, како момци истичу, личе једна на другу. Изузев Албаније, путеви су лоши. Смећа има свугде и да нема граничних прелаза, различитих језика и валута, чинило би се да је све једна држава.

Наредна циклотура до 2.000 километара обухватиће воз до Бара, трајект до Барија, а онда бицикл дуж италијанске обале. Преко Словеније и Мађарске дугогодишњи спортисти ће се вратити у домовину. До тада ће можда у септембру по Босни и Херцеговини возити „краћу“ туру од 1.000 километара.

М. Караџић

Циклотуризам

Циклотуризам представља активан облик туризма који подразумева војњу бициклом, односно обилазак одређеног туристичког локалитета или дестинације властитим или изнајмљеним бициклом. Циклотуриста је особа којој је мотив релаксација и опуштање, здрав живот и боравак у природи.

Први наступ имала на својој свадби, воли да пева песме Оливере Катарине и Луз Касал. Кад затреба, љубитељка руских песама уме да узме и оклагију у руке

Распевана пекарка

Док смо чекали дупли еспресо и лимунаду у једном лазаревачком кафеу, познатом по јефтином, али веома укусном доручку, „тутнула“ ми је свој мобилни у руке и замахом главе, без речи, с кажипрстом преко усана, показала да ћутим и слушам.

Одмах сам препознао мелодију. Била је то Уралска рјабињушка: „Ех, рјабина коврјава, белих цветова, ех, рјабина, рјабињушка, зашто си тужна ти“. И поред тога што је видео-снимак направљен мобилним телефоном био прилично лош, јасно се чуо њен заносан, чист и продоран глас.

– Руске песме имају душу, због тога волим да их певам – после неког времена тихо је прошаптала, с јасном намером да ми упалицом ни на који начин не поремети концентрацију. Чак је, веома обзириво, по дрвеном кафанском столу прстима лупкала тактове познате руске баладе.

– Близнац сам у хороскопу, – наставила је без питања, да би преко распореда планета покушала да на најбољи могући начин објасни откуд то да управница једине државне пекаре у Лазаревцу пре подне надгледа

Репертоар од 1.000 песама

Мирјана на свом репертоару има више од 1.000 песама. Нема узор, али од домаћих извођача највише воли да пева песме Оливере Катарине. С истим уживањем пева и џез обраде Шабана Бајрамовића. Од страних певачица фаворити су јој Луз Касал и Шаде. Поред певања на руском, подједнако добро то чини и на македонском, шпанском и грчком језику.

■ Пекарка Драгана

тесто, а увече, с микрофоном у руци, забавља госте у ноћним клубовима.

У ствари, било је потпуно јасно да је заправо њен звездани статус једино и најбоље објашњење како две Мирјане Дамњановић (49) – пекарка и певачица, и поред различитих интересовања ипак функционишу у савреном складу.

Управник пекаре постала је након што су њену велику жељу да једног дана буде професор на Пољопривредном факултету осујетили мала асистентска плата и досадни научни радови.

– Мој први научни рад био је испитивање квалитативних параметара куваног грашка у конзерви. Било је то заиста досадно искуство. У пекари сам се коначно пронашла – објашњава Мирјана, истичући да данас нема дилему да је пре 20 година изабрала прави пут.

За разлику од њеног професионалног опредељења, музика јој је љубав од малих ногу, и то откада јој је стриц Ђура за трећи рођендан купио малу децу гитару. Покојни стриц био јој је музички ментор, инспирација и највећа подршка. Он је први препознао њен певачки таленат.

Прошле су године певушења за своју душу, све до првог јавног наступа. И то каквог! На својој свадби.

– Музичари које смо ангажовали нису знали пола песама које су наши гости наручивали. Узела сам микрофон

■ Музички почеци мале Драгане

у руке. Тада сам први пут чула сопствени глас преко разгласа. Опасно ми се свидело – кроз смех, али потпуно искрено препричава свој музички деби.

Разговор смо прекидали увек када би на мобилном пронашла снимак неког свог занимљивог наступа. Тада би ми лагано у руке поново гурнула телефон нетремице ме гледајући право у очи, нестрпљиво ишчекујући реакцију.

Да будем искрен, све ми се то веома допало. „Још годину дана љубави“ из Алмодоваровог култног филма „Високе потпетице“. Да ли то пева управница пекаре? Ма не, била је то она права емоција, као да слушаш и гледаш Луз Касал лично.

– Често ме позивају на тематске вечери у лазаревачкој библиотеци, када обично певам песме из познатих филмских остварења. Тада заиста уживам – правећи се некако важна, изговорила је без задршке, а потом још цео минут наставила да певуши рефрен великог Касалиног хита.

У последње четири године Мирјана све више наступа. Данас има и свог менаџера. Углавном пева на прославама, али све чешће њен продоран глас забавља госте и у познатим ноћним клубовима.

– Аплауз ми је увек важнији од новца. Осећам се некако испуњено када на емоцију узвратим истом мером. Знаш, кад гост наручи

песму, у тренутку док певаш и гледаш га равно у очи, ти тада постајеш део његове животне приче – рекла је то раширених руку и благо увучених рамена, као да пита зар нисам у праву.

Понекад зажали што раније није почела да се озбиљно бави музиком. Пријатељи је наговарају да се опроба у телевизијском формату „Никад није касно“. Сигурни су да би победила.

– Био би то велики изазов, јер тамо долазе одлични певачи. Али то није место за мене. Учешће у таквој емисији било би против мојих уверења. За мене у животу никада ништа није касно. Увек је право време!

Д. Ђорђевић

Вешта с оклагијом, као и с микрофоном

Када је пре 22 године постала управник, пекара је пословала у склопу трговинског предузећа ИНЕКС. Од када је фирма пропала, пекара је наставила да ради под окриљем „Колубара-Угоститељства“.

Данас овде ради 55 радника, а поред хлеба производи се десетак врста пецива и исто толико кремастих колача. Када затреба, Мира уме да сиђе у погон и заједно са својим пекарима меси хлеб и увија кифлице. Њени радници кажу да има веште прсте и да се подједнако добро сналази с оклагијом, као и с микрофоном у рукама.

Додељене награде најуспешнијима

Поводом Дана Лазареваца и 130 година од оснивања града, у Центру за културу Лазаревац одржана је свечана седница Скупштине ГО Лазаревац

Поздрављајући присутне на седници која има посебну симболику, будући да се њом обележава и 130 година од настанка Лазареваца, министар Стефановић је нагласио да се улаже у бољи живот Лазаревчана.

– Захваљујући ономе што је Александар Вучић урадио, Србија је сада земља која постаје снажна – можемо да улажемо, правимо фабрике и радимо на повећању броја запослених. У Лазаревцу се не живи лако,

али представници ове локалне самоуправе се боре и траже помоћ за нове инвестиције, новац за изградњу водоводне мреже, и боре се да Лазаревац добије и укључење на ауто-пут. Улаже се у путеве, побољшање инфраструктуре и бољи живот Лазаревчана – рекао је Стефановић.

Председник Скупштине ГО Лазаревац Томислав Рикановић и председник ГО Лазаревац Бојан Синђелић захвалили су

Обележавање Видовдана, Дана општине Лазаревац, почело је 28. јуна светом архијерејском литургијом у Храму Светог великомученика Димитрија, а затим парастосом и полагањем венаца погинулим српским и аустроугарским војницима у Првом светском рату.

На свечаној седници Скупштине ГО Лазаревац, која је уследила, присуствовали су потпредседник Владе Републике Србије и министар унутрашњих послова др Небојша Стефановић, државни секретари Жижица Несторовић и Бојан Стевић, в. д. директора ЈП ЕПС Милорад Грчић, представници Војске Србије, Жандармерије, Министарства унутрашњих послова, као и Српске православне цркве, културног и јавног живота града. Уручене су награде које се традиционално додељују најуспешнијим предузећима и појединцима поводом Дана општине.

■ Полагање венаца у крипти храма

свим Лазаревчанима, а посебно рударима РБ „Колубара“, који радећи изузетно одговоран посао у тешким условима доприносе развоју града и локалне заједнице. Рикановић је присутнима честитао празник и подсетио на историјски развитац Лазареваца, града који је од варошице израстао у модерну и урбану средину, индустријски центар Србије са привредним гигантом – „Колубаром“, генератором развоја у последњих неколико деценија. Синђелић је у обраћању истакао пројекте реализоване претходних година, као и пројекте у плану.

– Захваљујући изузетној сарадњи са МУП-ом, Лазаревац ће ускоро добити објекат ватрогасног дома, а до краја године очекује се и полагање камена темељца за нову полицијску станицу. Уз подршку Министарства здравља, у току ове године у потпуности је опремљен објекат ванболничког породилишта, док је Министарство омладине и спорта допринело завршетку изградње спортске хале у Рудовцима, као и почетку радова на спортској балон-сали у кругу Основне школе „Војислав Вока Савић“. Такође, планирана је и градња објекта за децу и омладину ометену у развоју – рекао је Синђелић.

Присутне је поздравио и државни секретар у Министарству државне управе и локалне

самоуправе Жижица Несторовић, који је истакао подршку овог министарства у реализацији бројних пројеката на територији лазаревачке општине.

Према одлуци Комисије за доделу признања, награда у области противпожарне заштите додељена је Ивану Живковићу из Ватрогасно–спасилачке јединице Лазареваца за исказано пожртвовање и ангажованост у свом вишегодишњем раду, а посебно током поплава 2014. године.

Награда Лазареваца за стваралаштво младих припала је Јелени Пејић из Вреоца, студенту мастер академских студија Биолошког факултета Универзитета у Београду у области имунологије, добитници бројних награда и признања. Иста награда припала је и школској екипи одбојкашица ОШ „Војислав Вока Савић“, које су државне првакиње.

Видовданска награда ГО Лазаревац уручена је др Драгану Синђелићу за вишедеценијски рад и ангажовање на развоју и унапређењу стоматолошких услуга у граду, али и за спортске успехе. Он је награду посветио Карате клубу „Колубара“, а новчани део у износу од сто хиљада динара поклонио Удружењу за децу и омладину ометену у развоју.

После свечане седнице, поводом обележавања крсне славе Жандармерије, одржан је тактичко-технички збор и дружење са припадницима МУП-а Републике Србије, који су посетили и гости делегација државних институција, јавних предузећа и локалне самоуправе.

Р. Лазић

Доктор и спортиста

Др Драган Синђелић завршио је Стоматолошки и Медицински факултет Универзитета у Београду. Специјализирао је оралну хирургију и скоро две деценије власник је специјалистичке стоматолошке ординације у Лазаревцу. Од 1986. био је председник и тренер Карате клуба „Колубара“. Од 1988. лекар је Карате савеза Југославије, а 2001. изабран је за председника Медицинског комитета Светске карате федерације. Синђелић је од 2017. лекар Карате федерације Србије и главни кандидат за члана Медицинског комитета Светске карате федерације за Олимпијске игре у Токију 2020. године.

Како је наведено у образложењу комисије, захваљујући његовим способностима, угледу и раду на пољу медицине, спорта, културе и шире, др Синђелић је постао бренд општине Лазаревац.

■ Бојан Синђелић, Милорад Грчић и Небојша Стефановић

Разноврстан програм

Поред бројних наступа КУД-ова, црквених хорова, играчких група и бендова, осмишљен је и програм за љубитеље позоришта, сликарства, књига и коња

■ Балерине Центра за уметничку игру „Срна“

Поводом Видовдана, Дана Лазаревца, од 21. до 28. јуна одржана је манифестација „Дани Лазаревца“, а осим Градске општине Лазаревац у организацији су учествовали Туристичка организација Лазаревца, Центар за културу и Прво приградско позориште Пулс театар.

Част да отворе манифестацију припала је Културно-уметничком друштву „Диша Ђурђевић“ из Вреоца, које је по седми пут организовало Дечији фестивал фолклора, овог пута у Лазаревцу. Свечаност је почела дефилеом свих учесника главном улицом, а затим се присутнима обратио заменик председника општине Лазаревац Милоје Живановић. На бини испред Рударске чесме своје умеће је показало девет фолклорних ансамбала, међу којима и „Венац“ из Грачанице.

Другог дана, у организацији КУД „Диша Ђурђевић“, одржан је други по реду Фестивал ветерана фолклора „Тихо тече Колубара“. Публици се представило десетак

ансамбала игара из различитих крајева Србије, показавши богато фолклорно наслеђе, а запажен наступ имали су и гости из Бугарске, фолклорни ансамбл „Хоро“ из Софије.

Пред пуном салом Центра за културу, у оквиру 19. фестивала црквених хорова Епархије шумадијске, наступило је девет хорова који су изазвали одушевљење публике. Његово преосвештенство епископ шумадијски господин Јован доделио је плакете диригентима хорова, у знак захвалности и сећања на овогодишњи фестивал.

У оквиру разноврсног програма у Модерној галерији одржана је промоција књиге „Монографија: Небојша Глоговац“ ауторке Татјане Њежић. О прослављеном глумцу који је остварио бројне запажене улоге на филму, телевизији и у позоришту, поред ауторке, говорио је и редитељ Горчин Стојановић. Следећег дана отворена је ретроспективна изложба дела

из колекције Ликовног сабора „Грујица Лазаревић“ из Рудоваца. Приказана су изабрана дела из богате колекције уметничких слика које су настале у овој ликовној колонији од 1997. до 2010. године. Изложба ће трајати до 12. августа.

Враћање традицији

Дводневни вашар и Видовданска фијакеријада одржани су у Градском парку. После више од две деценије, на иницијативу Удружења љубитеља и одгајивача коња „Колубара“, поново је одржан Видовдански вашар по коме је град некада био препознатљив. Поред промотивне вожње фијакерима, вашар је обележио наступ КУД „Диша Ђурђевић“, концерт у организацији Савета за националне мањине. Одгајивачи коња су петнаесту годину заредом организовали дефиле и такмичење коњских запрега.

Први пут ове године у организацији ТО Лазаревац и уз подршку ТО Београда и Секретаријата за културу од 24. до 27. јуна одржана је манифестација „Улични уметник“. Према речима Мирка Ковачевића, директора ТО Лазаревац, овај догађај је плод успешне сарадње са Туристичком организацијом Београда, са заједничким циљем унапређења туристичке понуде организацијом разноврсних манифестација. Током три дана, на платоу испред Рударске чесме, у вечерњим часовима приказан је квалитетан програм кроз наступе ученика Музичке школе „Марко Тајчевић“, Спортско-плесног удружења „Колус“, малих балерина Центра за уметничку игру „Срна“, бендова „Бритке сабље“ и „581 Acoustic“, мађионичара Бојана Богдановића.

Пулс театар је за најмлађе суграђане одиграо позоришну представу „Мудро прасенце“, а за нешто старије представу „Опстанак“.

М. Радосављевић

Изабрано најлепше двориште

Са циљем да Лазаревац буде лепши и уређенији Туристичка организација и Савет за екологију ГО Лазаревац изабрали су најлепше двориште од 27 пријављених на наградни конкурс. Председник ГО Лазаревац Бојан Синђелић је 28. јуна, на Видовдан, уручио пригодне награде победницима.

Прву награду, косилицу за траву, освојио је Драган Стошић. Прибор за одржавање живе оgrade, као другу награду, добио је Драгослав Кепа Петровић, а трећа, у виду садног материјала, припала је Светлани Матић. Додељене су и три специјалне награде, такође садни материјал, који су добили Душко Лесендрић, Звонко Белаћевић и Зоран Герасимовић. М. Р.

Дружење на првом месту

Само три поена разлике у генералном пласману делила су победничку екипу „Колубаре“ од другопласиране екипе „Костолца“. На теренима је владао спортски дух, а пријатељство и колегијалност су као и увек били пратиоци ових сусрета

Победници 14. радничких спортских игара Координације за производњу угља, одржаних у Врњачкој Бањи од 20. до 22. јуна, са освојеним 51 бодом јесу радници „Колубаре“. Друго место, са само три поена мање, припало је екипи „Костолца“. Трећу позицију заузела је „Подземна експлоатација“ са 30 бодова, а екипа „Косова“ четврту са 21 поеном у коначном пласману.

После свечаног дефилеа свих учесника кроз град и подизања заставе на јарбол, такмичарима се на почетку игара обратио Дејан Милијановић, извршни директор ЕПС-а за производњу угља. Свим такмичарима пожељео је успешне и срећне игре, а рударима посебно захвалио за напоре које свакодневно улажу на својим радним местима.

Сусрете је отворио Бранислав Марковић, председник Координације за производњу угља. Током три дана надметања на теренима је владао спортски дух, а колегијалност и пријатељство су, као и увек до сада, били пратиоци ових сусрета.

На завршној вечери учесницима и гостима се обратио Милан Ђорђевић, председник Синдиката радника „Електропривреде Србије“, који је истакао важност добрих

■ Милан Ђорђевић

међуљудских односа запослених у рударству, што обележи сваке сусрете угљара.

— Нека се не љуте моји другари и колеге из „Колубаре“, али сви сте ви победници. Честитам вам на исказаном фер-плеју, на свему што сте показали у протекла три дана и желим вам да се још дуго виђате и дружите — рекао је Ђорђевић.

■ Екипа „Колубаре“ на отварању игара

Пехаре и медаље најбољим екипама и појединцима уручили су Бранислав Марковић у име Организационог одбора, а у име домаћина Бобан Славић, председник Синдиката „Косово“ Обилић. Александру Ранковићу, вођи екипе „Колубаре“, уручен је пехар за освојено прво место у генералном пласману, а прелазни

пехар Миодрагу Ранковићу, председнику Синдиката „Колубара“.

Колубарци су заузели прва места у девет дисциплина. Пехари и медаље за прва места додељени су такмичарима у кошарци, малом фудбалу у обе категорије, за ветеране и сениоре, као и у стрељаштву у мушкој и женској конкуренцији. Најбољи су били и у надвлачењу конопца, риболову, али и у пливању у мушкој и женској категорији.

Екипа „Костолца“ ове године нашла се на другом месту, а злато су однели у стоним тенису за мушкарце и жене, у одбојци, у куглању и шаху. „Подземна експлоатација“ освојила је треће место, али и злато у пикаду, док је четврто место припало екипи „Косова“, која је била и домаћин сусрета.

Т. Крупниковић

■ Конопаши „Колубаре“

Око 500 такмичара током три дана

Током три дана, Врњачка Бања угостила је око 500 такмичара екипа „Колубаре“, „Костолца“, „Косова“ и „Подземне експлоатације“. Учесници Радничких спортских сусрета угљара одмерили су снаге у 15 категорија и 11 дисциплина. Своје спортске вештине показали су у малом фудбалу, кошарци, одбојци, стрељаштву, пливању, куглању, шаху, надвлачењу конопца, стоним тенису, пикаду и риболову.

У тежњи да се развију читалачке навике библиобус осамдесетих ишао по радним организацијама, а у „Колубари“ постојали и библиотечки пунктови

Храм књиге

Током 2019. године Библиотека „Димитрије Туцовић“ у Лазаревцу обележава 70 година рада. Од скромних почетака у простору старог биоскопа, преко богаћења књижног фонда, постепене модернизације посла и ширења круга читалаца, ова институција је израсла у један од темеља културног живота града. Знатно више од магацина књига, она сабира и дели људско памћење и машту, негујући у исти мах локалну традицију и идентитет града.

Библиотека је основана 1949. године у оквиру Радничког универзитета. У првим фазама рада приоритетно је било поставити библиотекарство на стручне основе. Рани програми организовани су у сарадњи са Књижевним клубом. Библиотека је постала матична шездесетих година 20. века, када су јој приступили огранци.

– Најзначајнији послови тренутно су аутоматизација пословања и дигитализација завичајне грађе. Ови пројекти

од нас захтевају константно стручно усавршавање и праћење савремених техничких достигнућа. Важно је рећи и да је тренутно наш највећи проблем недостатак кадра због забране запошљавања – о актуелном стању на прагу осме деценије рада рекла је Јасмина Иванковић, директорка Библиотеке „Димитрије Туцовић“, додајући да су улагања у културу симболична у поређењу са користима које она доноси једној средини.

Библиотека крајем седамдесетих прелази у сутеренске просторије Центра за културу. Привремени и ненаменски смештај претворио се у вишедеценијски рад у неодговарајућим условима. У реконструисану зграду старе болнице библиотекарски су прешли 2011. године. Ова важна институција културе данас има око 9.000 корисника, којима је на располагању више од 147.000 књига. Огранци раде у Великим Црљенима и Рудовцима, а у Степојевцу и Јунковцу су заједничке библиотеке са основним школама.

Као и у случају других установа културе, и на Библиотеку су се рефлектовале друштвене и историјске околности. У настојањима да се књига приближи раднику у „Колубари“ су крајем седамдесетих и током осамдесетих година прошлог века отворани библиотечки пунктови.

Било их је на површинским коповима, у „Металу“, „Преради“ и у другим погонима. Такође, постојала је и покретна библиотека, тј. библиобус, који је ишао не само по „Колубари“ већ и по другим радним организацијама, али и сеоским месним заједницама. Књига је популаризована, библиотечка мрежа се гранала, број читалаца растао. Покретна библиотека, која је крајем осамдесетих имала више од 8.600 књига, постепено се гасила деведесетих година.

Уз редован рад са корисницима, библиотекарски годинама организују књижевне вечери. Протеклих деценија у Лазаревац су долазили најзначајнији песници и писци савремене српске књижевности. Такође, организују се и трибине, радионице, едукације, литерарни конкурси, изложбе, размене књига и уџбеника, стручни скупови, а бројне су и активности које се последњих година реализују путем друштвених мрежа. Сваког децембра награђују се најактивнији читаоци.

У оквиру подршке и афирмације локалних стваралаца издавачка делатност годишње бележи десетак наслова међу којима су и поезија, проза и публицистика завичајних аутора. Рад је обележен и дугогодишњом сарадњом са Рударским басеном „Колубара“, школама и предшколским установама. Чувају се и признања у области библиотекарства. Спајајући прошлост колубарског краја са савременим технологијама, у Библиотеци се дигитализују лист „Колубара“, локалне новине и друга завичајна грађа.

Један од препознатљивих знакова Лазаревца је и Фестивал хумора за децу. Манифестацију која афирмише хумор, деце стваралаштво и ствараоце за најмлађе пре више од три деценије основала је Радмила Булатовић, тадашња директорка Библиотеке, која се, иначе, годинама борила за пресељење из полуподрумских просторија у другу зграду.

М. Караџић

■ Библиотека у старим просторијама пре једне деценије

Пионирски кораци

Прву читаоницу на територији лазаревачке општине основали су мештани 1910. године у Шопићу. Са фондом од око 400 књига, читаоница је радила до Првог светског рата.

Прва библиотека основана је 1947. године у Великим Црљенима. Основали су је КУД „3. октобар“ и месна заједница. Почетни фонд био је око 1.700 књига.

/// Фото: А. Рашин

CIP – Каталогизација у публикацији
 Народна библиотека Србије, Београд 658(497.11)[085.3]
 [Електропривреда Србије Енергија Колубара] **ЕПС Енергија Колубара** / главни и одговорни уредник Наталија Живковић. -
 2017, бр. 1 (нов.) - . - Лазаревац : Електропривреда Србије, 2017- (Београд : Службени гласник). - 25 cm
 Месечно. - Је наставак: Колубара (Лазаревац) = ISSN 1451-2890
 ISSN 2560-5143 = ЕПС Енергија Колубара
 COBISS.SR-ID 250299404

